

تبیین رابطه بین مهارت های اجتماعی، خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد اینترنتی در دانش آموزان ورزشکار مقطع متوسطه استان ایلام

مهرداد حمیدی^۱، مجید جلالی فراهانی^۱، حسین رجیبی^۲، فروزان یوسف جمال^{۳*}

(۱) گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

(۲) گروه مدیریت ورزشی، پردیس بین المللی کیش، دانشگاه تهران، کیش، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۳/۱۲

چکیده

مقدمه: اعتیاد اینترنتی نوعی اختلال روان شناختی-اجتماعی است که شامل نوعی وابستگی رفتاری به اینترنت بوده و استفاده بیمارگونه و وسواسی از اینترنت را شامل می شود. هدف این پژوهش تبیین رابطه بین مهارت های اجتماعی، خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد اینترنتی در دانش آموزان ورزشکار مقطع متوسطه بود.

مواد و روش ها: این تحقیق با توجه به هدف کاربردی و از لحاظ روش توصیفی-همبستگی بود. نمونه آماری تحقیق ۱۲۹ نفر از دانش آموزان ورزشکار مقطع متوسطه در نیمه دوم سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ استان ایلام بودند که به روش تصادفی چند مرحله ای طبقه ای نمونه گیری شدند. با استفاده از مقیاس مهارت های اجتماعی نوجوانان (TISS)، خودکارآمدی عمومی (GSE)، سبک زندگی (LSQ) و مقیاس اعتیاد اینترنتی (IAT) داده های مطالعه جمع آوری شدند. در تحلیل داده ها از نرم افزارهای SPSS vol.19 و smart PLS3 استفاده شد.

یافته های پژوهش: مطابق نتایج مطالعه نمره مهارت های اجتماعی دانش آموزان ورزشکار مقطع متوسطه استان ایلام ۱۲۶/۹۸، نمره خودکارآمدی ۶۳/۵۱، نمره سبک زندگی ۲۷۳/۵۱ و نمره اعتیاد اینترنتی ۴۵/۸۸ برآورد گردید. سبک زندگی نیز در سطح اطمینان ۹۵ درصد رابطه خودکارآمدی دانش آموزان ورزشکار و اعتیاد اینترنتی آنه را تعدیل می نمود.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به نتایج حاصل از مطالعه، سبک زندگی در رابطه خودکارآمدی دانش آموزان ورزشکار با اعتیاد اینترنتی، نقش تعدیل گر را داشت و لزوم مداخلات لازم جهت حفظ و بهبود سبک زندگی و تقویت خودکارآمدی در پیشگیری از اعتیاد به اینترنت با آموزش های موثر برای دانش آموزان ضروری می باشد.

واژه های کلیدی: ویژگی های شناختی، اعتیاد اینترنتی، دانش آموزان ورزشکار

* نویسنده مسئول: گروه مدیریت ورزشی، پردیس بین المللی کیش، دانشگاه تهران، کیش، ایران

Email: f.yousefjamal@yahoo.com

Copyright © 2018 Journal of Ilam University of Medical Science. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution international 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits copy and redistribute the material, in any medium or format, provided the original work is properly cited.

مقدمه

امروزه اینترنت بیش از تلویزیون و ماهواره وقت مردم را به خود اختصاص داده، و به صورت گسترده در زمینه های آموزش، تحقیق، تبادل اطلاعات، ارتباط بین فردی، علم و سرگرمی به کار می رود (۱)، و دسترسی به آن در منازل، مدارس و دانشکده ها در حال فزونی است، به طوری که نوجوانان و دانش آموزان کاربران اصلی اینترنت محسوب می شوند (۲-۴). آن ها از اینترنت برای جستجوی اطلاعات، بازی های آنلاین، وب سایت های گفتگو، ارسال ایمیل، جستجوی وب، دانلود نرم افزار و فایل رسانه و گوش دادن به موسیقی و تماشای فیلم استفاده می کنند (۵، ۶، ۷، ۸)، و ۳۶ درصد از کاربران اینترنت را تشکیل می دهند، با این حال استفاده بیش از حد از اینترنت یا اعتیاد اینترنتی در بین این قشر می تواند بسیار مشکل آفرین باشد (۸، ۹، ۱۰، ۱۱)، زیرا اعتیاد اینترنتی معمولاً منجر به اختلال در کنترل تکانش می شود که در آن فرد توانایی کنترل استفاده از اینترنت را ندارد (۱۰، ۱۱)، و این شرایط در نهایت برای وی منجر به عملکرد اجتماعی، روانی، فیزیکی، تحلیلی مختلف و دشواری های کاری و حرفه ای (۱۲، ۱۳)، و اختلال در زمینه های مختلف زندگی می گردد (۱۳)، هم چنین اعتیاد اینترنتی تبعاتی چون ناراحتی های جسمانی هم چون سردرد، تورم و سوزش چشم، کمردرد، گردن درد، درد مفصل انگشتان و مچ دست، کم خوابی یا بی خوابی و اختلال در اشتها و عوامل دیگری چون افت تحصیلی، عدم تمایل به شرکت در کلاس ها، محافل خانوادگی یا جمع دوستان، بی توجهی به نظافت شخصی، پرخاشگری و تمایل بیش از حد به انزوا و تنهایی را در پی دارد (۱۴)، به علاوه اعتیاد اینترنتی موارد زیر را نیز در پی دارد: اثرات منفی بر عملکرد تحصیلی یا کاری؛ کاهش مشارکت در خانواده یا کاهش ارتباط با دوستان؛ کاهش و یا عدم علاقه به سایر عادت ها یا حرفه ها؛ احساس اضطراب یا افسردگی در زمان های بدون رایانه؛ انجام اقداماتی برای پنهان کردن میزان استفاده از رایانه/اینترنت (۱۵).

از این رو با توجه به گسترش روز افزون اعتیاد اینترنتی در میان نوجوانان و خاصه دانش آموزان

شناسایی عوامل موثر بر آن مهم می باشد. قابل ذکر است که عواملی چون ویژگی های شخصیتی با اعتیاد اینترنتی مرتبط شناخته شده اند (۱۴). از جمله این ویژگی های شخصیتی که با اعتیاد اینترنتی همبستگی نشان داده اند، می توان به باورهای خودکارآمدی ضعیف، مهارت های اجتماعی ضعیف و سبک زندگی ناسالم اشاره کرد (۱۶)، لذا در این پژوهش به تبیین رابطه بین خودکارآمدی، مهارت های اجتماعی و سبک زندگی با اعتیاد اینترنتی دانش آموزان ورزشکار مقطع متوسطه استان ایلام پرداخته شده است.

گفتنی است که مهارت های اجتماعی به عنوان رفتارهای اجتماعی مورد قبول و فراگرفته شده ای که موجب ارتباط با دیگران و بهبود کیفیت زندگی می شوند، تعریف شده اند (۱۷)، و در برقراری کنش متقابل موثر و ارتباط مفید در پذیرش اجتماعی نقش مهمی دارند (۱۸)، به علاوه این مهارت ها توانایی های لازم برای انجام رفتار هدفمند و موفقیت آمیز می باشند (۱۹). از سوی دیگر بر اساس نظریه شناختی-اجتماعی بندورا که انسان را عامل تعیین کننده و تاثیرگذار بر محیط خود می داند یکی از عوامل موفقیت در زندگی خودکارآمدی است که به باورها یا قضاوت های فرد به توانایی های خود در انجام وظایف و مسئولیت ها اشاره دارد. باید توجه داشت که انسان موجودی فعال بوده و بر رویدادهای زندگی خود اثر می گذارد. به باور بندورا افراد نه توسط نیروهای درونی رانده می شوند و نه محرک های محیطی آن ها را به عمل سوق می دهند، بلکه کارکردهای روان شناختی عملکرد، رفتار، محیط و محرکات آن را تعیین می کند (۲۰). از دیگر سو سبک زندگی نیز یک الگو از ترجیحات، تمایلات و ارزش های فرد می باشد (۲۱).

باید مدنظر داشت که مطابق پژوهش های صورت گرفته افراد معتاد به اینترنت نسبت به کاربران عادی از نظر سبک زندگی سالم در وضعیت نامطلوبی به سر می برند (۲۲)، هم چنین مطابق پژوهش ها مهارت های اجتماعی و خودکارآمدی با نگرش به مصرف مواد در نوجوانان رابطه دارند (۲۳)، در حالی که در دیگر پژوهش ها رابطه ای منفی بین خودکارآمدی اجتماعی و اعتیاد به اینترنت گزارش شد (۲۴)، به علاوه با استناد

به نتایج مطالعات مشخص شد که هر چقدر افراد خودکارآمدی بالایی داشته باشند، وابستگی به اینترنت در آن‌ها پایین می‌شود (۲۶). با توجه به موارد مطرح شده در این پژوهش به بررسی نقش تعدیل گر سبک زندگی در رابطه مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ورزشکار با اعتیاد اینترنتی آن‌ها و هم‌چنین نقش تعدیل گر سبک زندگی در رابطه خودکارآمدی دانش‌آموزان ورزشکار با اعتیاد اینترنتی آن‌ها می‌پردازد.

مواد و روش‌ها

در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی-همبستگی استفاده شده است. توصیفی به این سبب که پژوهشگران درصدد بودند که به توصیف شرایط یا پدیده‌ها بپردازند و همبستگی از آن جهت که با استفاده از تحلیل همبستگی یا کوواریانس به دست آمده توسط رویکرد مدل‌یابی معادلات ساختاری در پی شناسایی روابط ساختاری موجود در بین متغیرها بودند. این تحقیق از نظر هدف کاربردی و جزء تحقیقات کمی محسوب می‌شود.

ملاک‌های ورود به مطالعه عبارت بودند از دانش‌آموزان مقطع متوسطه که در قالب یک تیم رسمی باشگاهی به ورزش حرفه‌ای می‌پرداختند و به مشارکت در تحقیق رضایت داشتند. بر اساس آمار مستند از دایره طرح و برنامه سازمان آموزش و پرورش استان ایلام در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ تعداد دانش‌آموزان مقطع متوسطه ۱۶۹۰۰ نفر برآورد گردید.

لازم به ذکر است که در این پژوهش نمونه‌گیری به صورت تصادفی چند مرحله‌ای طبقه‌ای با انتساب متناسب صورت گرفت. ابتدا مناطق و شهرستان‌های چهارده گانه استان ایلام به دو حوزه جغرافیایی شمالی و جنوبی تقسیم شده و از حوزه انتخابی شمالی سه شهرستان و دو منطقه و از حوزه انتخابی جنوبی یک شهرستان و دو منطقه انتخاب شدند. به دلیل مرکزیت شهرستان ایلام و تعداد زیاد دانش‌آموزان آن که سهم عمده‌ای از دانش‌آموزان استان را تشکیل می‌دهند، سهمیه‌ای مستقل برای شهر ایلام در نظر گرفته شد. در نهایت برای تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد که مطابق آن تعداد نمونه ۴۰۲ دانش‌آموز

برآورد گردید که از این تعداد ۱۲۹ دانش‌آموز، ورزشکار (پرداختن به ورزش حرفه‌ای در قالب یک تیم رسمی باشگاهی) بودند.

مقیاس مهارت‌های اجتماعی نوجوانان (TISS): پرسش‌نامه مهارت‌های اجتماعی نوجوانان توسط ایندربیتزن و فوستر (۱۹۹۲) طراحی شده و دارای ۴۰ گویه بوده که گویه شماره (۲۳) به دلیل عدم انطباق با فرهنگ ایران حذف شد (۲۷). قابل ذکر است که عبارات این پرسش‌نامه دارای شش گزینه به این شرح می‌باشد. اصلاً درست نیست (صفر)، خیلی کم درست است (۱)، کمی درست است (۲)، تا حدی درست است (۳)، بیشتر اوقات درست است (۴) و همیشه درست است (۵). گفتنی است که نحوه ارزیابی مهارت‌های اجتماعی هر فرد توسط این پرسش‌نامه بدین صورت است که اگر فردی نمره اش بالاتر از میانگین باشد، دارای مهارت‌های اجتماعی بالا بوده و اگر پایین‌تر باشد، مهارت‌های اجتماعی پایین دارد. لازم به ذکر است که نمره ۹۸ بر اساس استاندارد تست به عنوان میانگین در نظر گرفته شده است. اعتبار این سیاهه توسط ایندربیتزن و فوستر (۱۹۹۲) ۰/۹ گزارش شده است. روایی همگرایی پرسش‌نامه مهارت‌های اجتماعی ایندربیتزن و فوستر به شیوه‌های متفاوت مورد ارزیابی قرار گرفته و نتایج به دست آمده دلالت بر روایی همگرا و روایی تشخیصی قابل قبول این پرسش‌نامه دارد. پایایی این پرسش‌نامه برای ثبات درونی ۰/۸۸ گزارش شده است.

پرسش‌نامه خودکارآمدی عمومی (GSE): این پرسش‌نامه توسط شرر و همکاران (۱۹۸۲) برای سنجش خودکارآمدی عمومی طراحی شد. این پرسش‌نامه دارای ۱۷ گویه بوده و انتظارات خودکارآمدی آزمودنی‌ها در سه سطح میل به آغازگری رفتار، ادامه تلاش جهت تکمیل رفتار و مقاومت در رویارویی با موانع را می‌سنجد. نمره گذاری آن بر اساس لیکرت پنج درجه‌ای کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، بی‌نظر (۰)، موافقم (۳)، کاملاً موافقم (۴) انجام می‌شود. بالاترین نمره خودکارآمدی ۸۵ و پایین‌ترین نمره برابر ۱۷ خواهد بود. نمرات بالاتر نشانگر خودکارآمدی بیشتر و قوی‌تر است. شرر (۱۹۸۲)

اعتبار محاسبه شده از طریق آلفای کرونباخ را برای خودکارآمدی عمومی ۰/۷۶ ذکر نموده است. در پژوهشی ضریب اعتبار از طریق دو نیمه کردن ۰/۸۵ و آلفای کرونباخ ۰/۸۵ گزارش شده است (۲۸).

پرسش نامه سبک زندگی (LSQ): به منظور سنجش متغیر سبک زندگی از پرسش نامه سبک زندگی استفاده شده که دارای ابعاد (سلامت جسمانی، ورزش و تندرستی، کنترل وزن و تغذیه، پیشگیری از بیماری ها، سلامت روان شناختی، سلامت معنوی، سلامت اجتماعی، اجتناب از داروها و مواد مخدر، پیشگیری از حوادث و سلامت محیطی) می باشد. این پرسش نامه دارای ۷۰ گویه بوده و طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت می باشد که از خیلی مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۶) نمره گذاری می شود. برای به دست آوردن امتیاز کلی پرسش نامه مجموع امتیازات همه گویه ها را با هم جمع می کنند. در پژوهشی با استفاده از آزمون تحلیل عاملی روایی سازه پرسش نامه سبک زندگی را به منزله ابزاری چند بعدی برای ارزیابی و برای اندازه گیری سبک زندگی مورد تأیید قرار دادند (۲۹)، هم چنین پایایی پرسش نامه با استفاده از روش اندازه گیری آلفای کرونباخ محاسبه شد. معمولاً دامنه ضریب اعتماد آلفای کرونباخ از صفر (۰) به معنای عدم پایداری تا مثبت ۱ به معنای پایایی کامل قرار می گیرد و هر چه مقدار به دست آمده به عدد مثبت نزدیک تر باشد، قابلیت اعتماد پرسش نامه بیشتر می شود. آلفای کرونباخ برای بعد سلامت جسمانی ۰/۸۹، ورزش و تندرستی ۰/۸۷، کنترل وزن و تغذیه ۰/۸۵، پیشگیری از بیماری ها ۰/۸۷، سلامت روان شناختی ۰/۸۸، سلامت معنوی ۰/۸۴، سلامت اجتماعی ۰/۸۲، اجتناب از داروها و مواد مخدر ۰/۷۹، پیشگیری از حوادث ۰/۸۵، سلامت محیطی ۰/۷۶ و آلفای کرونباخ کل پرسش نامه ۰/۸۷ محاسبه گردیده است (۲۹).

پرسش نامه اعتیاد به اینترنت یانگ (IAT): این پرسش نامه در سال ۱۹۸۸ توسط کیمبرلی یانگ ساخته شد و در زمینه سنجش اعتیاد اینترنتی مورد استقبال بسیاری قرار گرفت. سوالات این آزمون بر اساس ملاک های DSM-IV-TR برای اختلال قماربازی بیمارگون طراحی شده اند، چرا که گمان

می رود اختلال اعتیاد به اینترنت شباهت زیادی با اختلال قماربازی بیمارگونه دارد. این پرسش نامه دارای ۲۰ گویه بوده و برخی از آیتم های آن به این گونه است. ۱- چند وقت یک بار برای زمانی طولانی تر از آن چه که دوست داشتی در اینترنت می مانی؟ ۲- چند وقت یک بار از انجام کارهای خانه صرف نظر می کنی تا زمان بیشتری را در اینترنت بمانی؟ و تعیین می کند که آیا استفاده بیش از حد از اینترنت بر جنبه های مختلف زندگی فرد اثر گذاشته است یا خیر. یانگ (۱۹۹۹) روایی و پایایی پرسش نامه را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۰ به دست آورده است. در ایران نیز این مقدار ۰/۸۱ بوده است (۳۰). در این پرسش نامه هر سوال در قالب طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره گذاری می شود و از بندرت (۱) تا همیشه (۵) نمره گذاری می شود و نمره کلی پرسش نامه دامنه ای از ۲۰ تا ۱۰۰ را دارد. پس از نمره گذاری امکان تفسیر نمرات به ترتیب زیر وجود دارد:

کاربر عادی اینترنت ۴۹-۲۰

کاربر دارای اعتیاد به اینترنت خفیف ۷۹-۵۰

کاربر دارای اعتیاد به اینترنت شدید ۱۰۰-۸۰

در این پژوهش برای سنجش پایایی پرسش نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن برای متغیر مهارت های اجتماعی ۰/۸۷، برای متغیر خودکارآمدی ۰/۸۹، سبک زندگی ۰/۸۴ و اعتیاد اینترنتی ۰/۷۸ برآورد گردید.

آنالیز آماری: به منظور تجزیه و تحلیل داده ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی از نرم افزارهای SPSS vol.19 و smart PLS 3 استفاده شده است. گفتنی است که نسل دوم مدل پابی معادلات ساختاری علاوه بر کوواریانس بر ساختارهای واریانس مبتنی هستند، مانند PLS و هنگامی مورد استفاده قرار می گیرند که حجم نمونه کم باشد، به علاوه باید نظر نمود که از طریق این روش می توان قابل قبول بودن مدل های نظری را در جوامع خاص با استفاده از داده های همبستگی غیرآزمایشی و آزمایشی آزمود. در ذیل شاخص های برازندگی مدل PLS آورده شده است: ضریب آلفای کرونباخ، صفر (عدم برازش) تا ۱ (برازش کامل) است و مقادیر بالاتر از ۰/۷۰ قابل قبول

یافته های پژوهش

از مجموع دانش آموزان مورد مطالعه ۳۷/۲ درصد دارای ۱۵ سال سن، ۴۳/۴ درصد ۱۶ سال و ۱۹/۴ درصد ۱۷ سال سن داشتند. ۳۸/۸ درصد از جامعه مورد مطالعه را دانش آموزان دختر و ۶۱/۲ درصد را دانش آموزان پسر تشکیل می دادند. در جدول شماره ۱ نمره مهارت های اجتماعی، خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد اینترنتی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه آورده شده است.

می باشد؛ ضریب قابلیت اطمینان ساختاری (CR)، صفر (عدم برازش) تا ۱ (برازش کامل) است و مقادیر بالاتر از ۰/۷۰ قابل قبول می باشد؛ اعتبار همگرایی (AVE)، صفر (عدم برازش) تا ۱ (برازش کامل) است و مقادیر بالاتر از ۰/۵ قابل قبول می باشد؛ در شاخص افزونگی (Communality)، اعداد مثبت نشانگر کیفیت مناسب مدل است و در شاخص برازش کلی مدل (GOF)، ۰/۳۶ به عنوان مقدار قوی در نظر گرفته می شود.

جدول شماره ۱. میانگین و انحراف معیار نمره مهارت های اجتماعی، خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد اینترنتی دانش آموزان ورزشکار

متغیرها	تعداد نمونه	نمره میانگین براساس مقیاس	میانگین	نمره از ۱۰۰	انحراف معیار	کمترین میانگین نمره	بیشترین میانگین نمره
مهارت های اجتماعی	۱۲۹	۹۸	۱۲۶/۹۸	٪۶۵	۲۵/۱۱	۵۲	۳۴۹
خودکارآمدی	۱۲۹	۸۵	۶۳/۵۱	٪۳۷	۱۵/۵۸	۴۲/۲۹	۱۶۲/۲۴
سبک زندگی	۱۲۹	۲۱۰	۲۷۳/۵۱	٪۶۵	۷۹/۵۷	۶۳	۷۵۵
اعتیاد اینترنتی	۱۲۹	۵۰	۴۵/۸۸	٪۴۵	۳۵/۰۵	۲۰	۲۲۰

وضعیت مطلوب سبک زندگی در میان دانش آموزان ورزشکار استان ایلام دارد.

نمره اعتیاد اینترنتی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه بر اساس مقیاس IAT، ۴۵/۸۸ بوده و از میانگین مقیاس یعنی ۵۰ کمتر می باشد که نشان از عدم اعتیاد اینترنتی در میان دانش آموزان ورزشکار استان ایلام دارد.

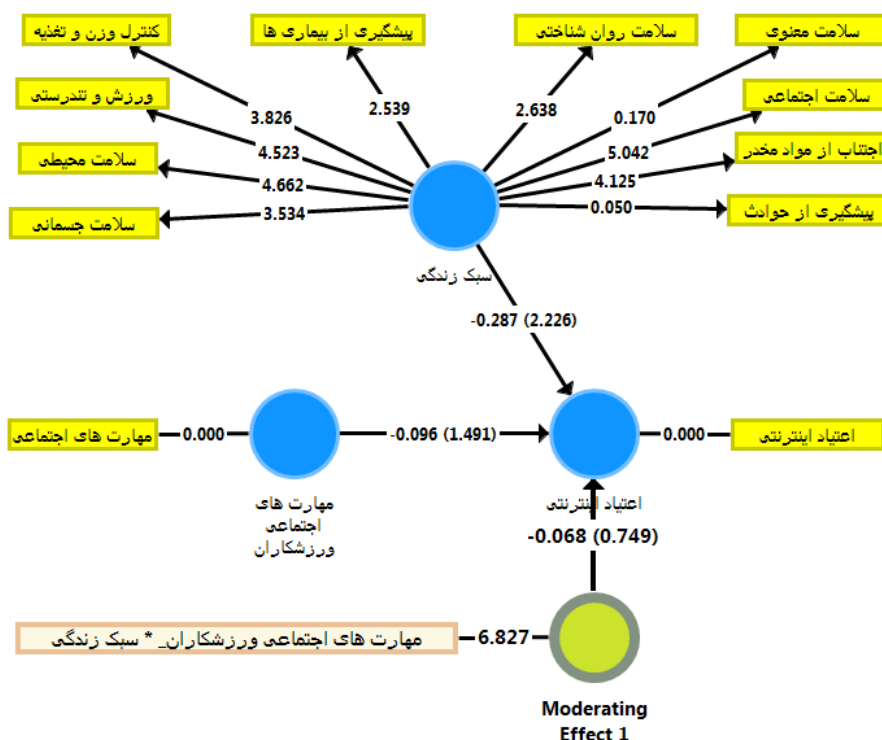
شکل شماره ۱ و ۲ نتایج فرضیات تحقیق را نشان می دهند.

فرضیه ۱ سبک زندگی رابطه مهارت های اجتماعی دانش آموزان ورزشکار و اعتیاد اینترنتی آن ها را تعدیل می کند.

نمره مهارت های اجتماعی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه بر اساس مقیاس TISS، ۱۲۶/۹۸ بوده و از میانگین مقیاس یعنی ۹۸ بالاتر می باشد که نشان از وضعیت مطلوب مهارت های اجتماعی در میان دانش آموزان ورزشکار استان ایلام دارد.

نمره خودکارآمدی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه بر اساس مقیاس GSE، ۶۳/۵۱ بوده و از میانگین مقیاس یعنی ۸۵ کمتر می باشد که نشان از عدم مطلوبیت خودکارآمدی در میان دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه استان ایلام دارد.

نمره سبک زندگی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه بر اساس مقیاس LSQ، ۲۷۳/۵۱ بوده و از میانگین مقیاس یعنی ۲۱۰ بالاتر می باشد که نشان از

شکل شماره ۱. نمایش ضریب مسیر و میزان t-Value فرضیه اول

در نتیجه متغیر سبک زندگی به عنوان متغیر تعدیل گر در نظر گرفته نمی شود، به عبارتی سبک زندگی بر رابطه مهارت های اجتماعی دانش آموزان ورزشکار و اعتیاد اینترنتی آن ها تاثیرگذار نمی باشد.

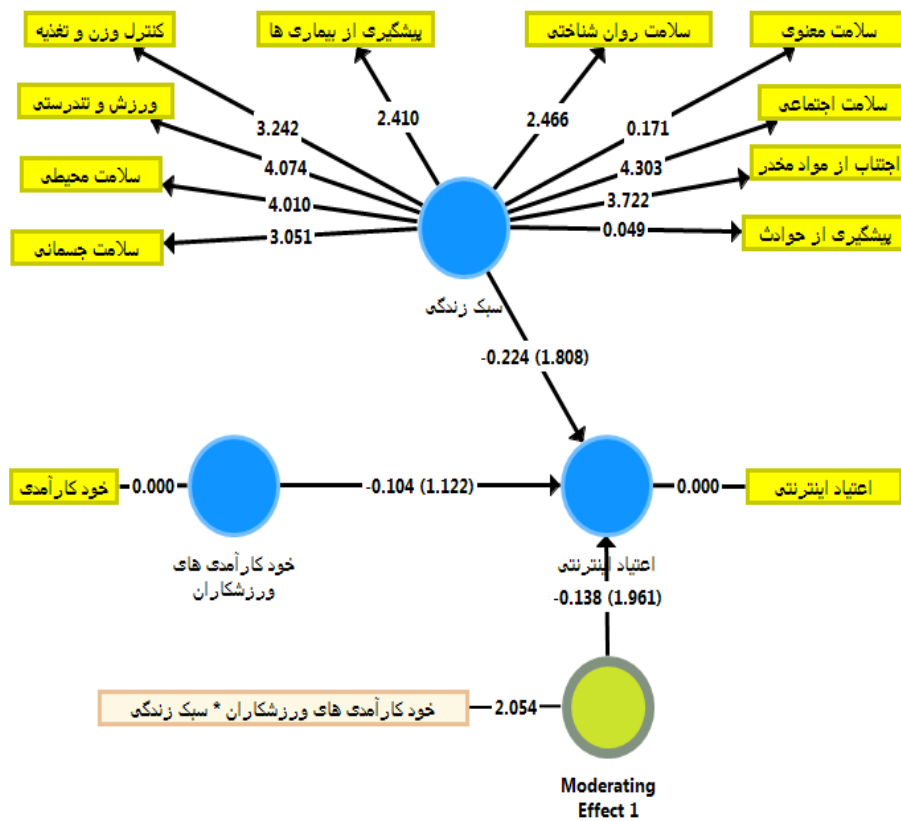
از نتایج سنجش فرضیه اول با استفاده از نرم افزار Smart PLS، آماره t برابر با ۰/۷۴۹ می باشد و چون مقدار آماره t کوچک تر از قدر مطلق ۱/۹۶ است، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد نمی شود.

جدول شماره ۲. معیارهای درونی و بیرونی مدل تحقیق برای دانش آموزان ورزشکار

GOF	AVE	R ²	CR	Communality	Cornbrash Alpha	Redundancy	متغیرها
	۱/۰۰۰		۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰		Moderating Effect
	۱/۰۰۰	۰/۰۹۲	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۲۹	اعتیاد اینترنتی
۰/۵۹۳	۰/۲۹۲		۰/۷۶۵	۰/۱۲۱	۰/۷۷۰		سبک زندگی
	۱/۰۰۰		۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰		مهارت های اجتماعی

مقادیر موجود روی قطر اصلی ماتریس باید از کلیه مقادیر موجود در ستون مربوطه بزرگ تر باشد. با توجه به نتایج چون میزان اعداد قطر اصلی ماتریس بیشتر از کلیه مقادیر موجود بود، در نتیجه مدل از اعتبار تشخیصی مناسبی برخوردار است. فرضیه ۲ سبک زندگی نقش تعدیل گر را در رابطه خودکارآمدی دانش آموزان ورزشکار با اعتیاد اینترنتی آن ها دارد.

با توجه به نتایج جدول شماره ۲ مقدار شاخص افزونگی و روایی متقاطع برای متغیر سبک زندگی به ترتیب برابر با ۰/۰۲۹ و ۱ است و میزان شاخص برازش کلی مدل برابر با ۰/۵۹۳ می باشد که نشان دهنده برازش خوب مدل تحقیق است و هم چنین مطابق معیار فروئل و لارکر ریشه دوم مقادیر واریانس شرح داده شده (AVE) هر سازه باید بزرگ تر از مقادیر همبستگی آن سازه با سازه های دیگر باشد، به علاوه

شکل شماره ۲. نمایش ضرایب مسیر و میزان t-Value فرضیه دوم

نتیجه متغیر سبک زندگی به عنوان متغیر تعدیل گر در نظر گرفته می شود، به عبارتی سبک زندگی بر رابطه خودکارآمدی دانش آموزان ورزشکار و اعتیاد اینترنتی آن ها تاثیرگذار است.

از نتایج سنجش فرضیه دوم با استفاده از نرم افزار Smart PLS، آماره t برابر با ۱/۹۶۱ می باشد و چون مقدار آماره t بزرگ تر از قدر مطلق ۱/۹۶ است، در سطح اطمینان ۹۵ درصد فرض صفر رد می شود.

جدول شماره ۳. معیارهای درونی و بیرونی مدل تحقیق برای دانش آموزان ورزشکار

GOF	AVE	R ²	CR	Communality	Cornbrash Alpha	Redundancy	متغیرها
	۱/۰۰۰		۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰		Moderating Effect
	۱/۰۰۰	۰/۱۳۸	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	-۰/۰۳۳	اعتیاد اینترنتی
۰/۵۶۳	۱/۰۰۰		۱/۰۰۰	۰/۲۰۲	۱/۰۰۰		خودکارآمدی
	۰/۶۶۹		۰/۲۹۲	۱/۰۰۰	۰/۷۷۰		سبک زندگی

کلی مدل برابر با ۰/۵۶۳ می باشد که نشان دهنده برازش خوب مدل تحقیق است.

با توجه به نتایج جدول شماره ۳، مقدار شاخص افزونگی و روایی متقاطع برای متغیر سبک زندگی به ترتیب برابر با ۰/۰۳۳ و ۱ است و میزان شاخص برازش

جدول شماره ۴. ماتریس فرونل و لارکر مدل کلی تحقیق برای دانش آموزان ورزشکار

سبک زندگی	خودکارآمدی ورزشکاران	اعتیاد اینترنتی	Moderating Effect	Moderating Effect
		۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰
	۱/۰۰۰	-۰/۱۵۰	-۰/۲۸۸	اعتیاد اینترنتی
			-۰/۷۳۱	خودکارآمدی
۰/۵۴۱	-۰/۱۱۱	-۰/۲۸۳	۰/۲۲۶	سبک زندگی

اذعان داشت که خودکارآمدی یک ساز و کار شناختی بوده و زمانی که افراد دارای خودکارآمدی مطلوب باشند، از سلامت روان شناختی بیشتری برخوردارند. این افراد به دیدگاهی روشن در مورد خود رسیده و کمتر تحت تاثیر وقایع روزانه و ارزیابی های این وقایع قرار می گیرند، لذا می توان گفت که دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه از سلامت روان شناختی چندان خوبی برخوردار نیستند.

نمره سبک زندگی ۲۷۳/۵۱ و در مقایسه با میانگین ۲۱۰ مطابق مقیاس LSQ بالاتر بود. قابل ذکر است که سبک زندگی به معنای سبک زیستن بوده که منعکس کننده گرایش ها و ارزش های یک فرد یا گروه می باشد، هم چنین سبک زندگی الگوی زندگی فرد بوده که در فعالیت ها، دلبستگی ها و افکار شخصی خود را نشان می دهد. گفتنی است که وضعیت سبک زندگی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه مطلوب می باشد.

نمره متغیر اعتیاد اینترنتی ۴۵/۸۸ و در مقایسه با میانگین ۵۰ مطابق مقیاس IAT پایین تر بود، به عبارتی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه کاربران عادی اینترنت بوده و به اینترنت وابستگی و اعتیاد نداشتند. گفتنی است که مطابق بررسی های صورت گرفته تمایل نوجوانان و دانش آموزان به اینترنت بسیار شدیدتر از سایر گروه ها است. به نظر می رسد ریشه این عمل فرار از مشکلات شخصی باشد. متنوع بودن قسمت های مختلف اینترنت فرصتی برای فرار از مشکلات عاطفی هم چون افسردگی، استرس، اضطراب یا مشکلات ارتباط با دیگران را فراهم می آورد. اعتیاد به اینترنت به واسطه نادیده گرفتن مسئولیت های اقتصادی، اجتماعی و فیزیکی باعث آسیب رساندن به فرد می شود. بسیاری از معادین به اینترنت سلامتی خود را به مخاطره می اندازند، مکرراً

جدول شماره ۴ نشان دهنده ماتریس فرونل و لارکر می باشد. با توجه به جدول فوق چون میزان اعداد قطر اصلی ماتریس بیشتر از کلیه مقادیر موجود در جدول است، در نتیجه مدل از اعتبار تشخیصی مناسبی برخوردار است.

بحث و نتیجه گیری

امروزه ویژگی های منحصر به فرد اینترنت از جمله محتوای تهدیدآمیز، سهولت دسترسی، آسودگی و سادگی کار با رایانه، هزینه پایین و تحریک برانگیزی همگی موجب استقلال عظیم مردم در سراسر جهان شده اند، با این وجود یکی از مشخصات این پدیده اعتیاد اینترنتی است که عوارض بسیاری بر جای می گذارد و زندگی طبیعی کاربران را تحت الشعاع قرار می دهد. گفتنی است که اعتیاد اینترنتی شامل اعتیاد به اتاق گپ، هرزه نگاری و قمار آنلاین می باشد. باید در نظر داشت که این پدیده مشکلات عمده ای را برای بهداشت روانی جامعه در پی دارد، لذا این پژوهش با هدف تبیین رابطه بین متغیرهای مهارت های اجتماعی، خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد اینترنتی انجام شده که نتایج زیر را در پی داشت: نمره مهارت های اجتماعی ۱۲۶/۹۸ و در مقایسه با میانگین ۹۸ مطابق مقیاس TISS بالاتر بود. گفتنی است که مهارت های اجتماعی موجب آغاز و ادامه تعاملات مثبت با دیگران و بهبود کیفیت زندگی می شوند و در پذیرش اجتماعی نقش مهمی دارند، لذا با توجه به نمره بالای مهارت های اجتماعی می توان اظهار داشت که دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه در زمینه برقراری تعامل مثبت با دیگران و بهبود کیفیت زندگی و نیز پذیرش اجتماعی از وضعیت مطلوبی برخوردار می باشند.

نمره متغیر خودکارآمدی ۶۳/۵۱ و در مقایسه با میانگین ۸۵ مطابق مقیاس GSE پایین تر بود. باید

خواب خود را فدای برقراری ارتباط می کنند و خوردن و ورزش را فراموش می کنند، با این حال می توان ادعا نمود که دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه تا حدودی از این پدیده مبرا هستند، چه آن که پرداختن به مقوله ورزش به شکل حرفه ای منجر به آن شده است که این دانش آموزان به جای وابستگی به اینترنت و دنیای مجازی زمان بیشتری را صرف سایر امورات زندگی خود نموده و از الگو و سبک زندگی مناسبی در زندگی خود بهره برند و به موازات آن از آثار سوء استفاده بیش از اندازه از اینترنت خود را در امان نگه دارند که این نتیجه با نتایج مطالعه (۲۳) مطابقت داشت.

مطابق نتایج، سبک زندگی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه رابطه مهارت های اجتماعی و اعتیاد اینترنتی آن ها را تعدیل نمی نمود، به عبارتی سبک زندگی بر رابطه مهارت های اجتماعی دانش آموزان ورزشکار و اعتیاد اینترنتی آن ها اثرگذار نبود که این نتیجه با نتایج مطالعه (۲۴) هم خوانی نداشت.

مطابق نتایج سبک زندگی دانش آموزان ورزشکار مورد مطالعه رابطه خودکارآمدی و اعتیاد اینترنتی آن ها را تعدیل می نمود، به عبارتی سبک زندگی بر رابطه خودکارآمدی دانش آموزان ورزشکار و اعتیاد اینترنتی آن ها تاثیرگذار بود که این نتیجه با نتایج مطالعه (۲۴) مطابقت داشت، در پژوهش مذکور نتیجه گیری شده است که هر چقدر افراد خودکارآمدی بالایی داشته باشند، اعتیاد به اینترنت در آن ها پایین است. از آن جایی که خودکارآمدی در انگیزه های مرتبط با سلامت روان شناختی و بین فردی و رفتارها مشارکت دارد، می تواند رفتارهای معتادانه و غیر سالم مانند اعتیاد به اینترنت را در میان دانش آموزان پیش بینی کند و خودکارآمدی ضعیف پیش بینی کننده مهمی برای اعتیاد به اینترنت در نوجوانان است به گونه ای که هنگام رویارویی با رویدادهای نامطلوب، نوجوانانی که خودکارآمدی بالایی دارند، پایداری بیشتری از خود

نشان می دهند و تفکرات منفی درباره خود و توانایی هایشان را نمی پذیرند، بر این اساس احساس خودکارآمدی به نوجوان کمک می کند تا در مقابل مواد اعتیادآور مقاومت نموده، رفتارهای خود را کنترل نماید از جمله مدت زمان استفاده از اینترنت را به درستی مدیریت نماید و با توجه به این که نوجوانی دوره ای است که در آن افراد در معرض خطر انجام بسیاری از رفتارهای تهدیدکننده سلامت قرار می گیرند، لذا نظر به نتایج به دست آمده از این مطالعه نیاز به اجرای مداخلات لازم جهت حفظ و بهبود سبک زندگی و تقویت خودکارآمدی و پیشگیری از اعتیاد به اینترنت با آموزش های موثر برای دانش آموزان ضروری می باشد.

محدودیت های پژوهش: از جمله محدودیت های این پژوهش می توان به استفاده از پرسش نامه به دلیل پراکندگی جامعه مورد مطالعه، و زمان بر بودن پاسخ گویی به سوالات پرسش نامه اشاره نمود. و هم چنین با توجه به این که یافته های پژوهش حاضر با استفاده از پرسش نامه های خودسنجی گردآوری شده است، با این حال اعتبار پاسخ های آزمودنی ها قابل تامل است.

سپاسگزاری

این مقاله از رساله دکتری رشته مدیریت ورزشی با عنوان مدل یابی رابطه بین مهارت های اجتماعی، خودکارآمدی، سبک زندگی و اعتیاد اینترنتی در دانش آموزان ورزشکار و غیر ورزشکار مقطع متوسطه استان ایلام به راهنمایی استاد ارجمند دکتر مهرزاد حمیدی استخراج گردیده است. در پایان نویسندگان بر خود لازم می دانند، کمال تشکر و قدردانی را از تمام کسانی که در این مطالعه همکاری و همیاری نموده اند ابراز دارند.

References

1. Goel D, Subramanyam A, Kamath RA. Study on the prevalence of Internet addiction and its association with psychopathology in Indian adolescents. *Indian J Psych* 2013; 55:140.
2. Ak S, Koruklu N, Yilmaz Y. A study on Turkish adolescents internet use Possible

- predictors of internet addiction. *J Cyberpsych Beh Soc N* 2013; 16:205-9.
3. Koyuncu T, Unsal A, Arslantas D. Assessment of Internet addiction and loneliness in secondary and high school students. *J PMA* 2014; 64:998-1002.

4. Li C, Dang J, Zhang X, Zhang Q, Guo J. Internet addiction among Chinese adolescents the effect of parental behavior and self-control. *J Comput Hum Behav* 2014; 41:1-7.
5. Wang H, Zhou X, Lu C, Wu J, Deng X, Hong L, et al. Problematic internet use in high school students in Guangdong province China. *J Plosone* 2011; 6:5.
6. Yadav P, Banwari G, Parmar C, Maniar R. Internet addiction and its correlates among high school students a preliminary study from Ahmedabad India *Asian. J Psych* 2013; 6:500-5.
7. ALqudah K. Internet addiction among students at Jordanian universities. *J Arabic Hum Sci* 2011; 4:71-88.
8. Esen E, Siyez DM. An investigation of psycho social variables in predicting internet addiction among adolescents. *Turkish Psychol Couns Guid J* 2011; 4:137-8.
9. Ko C, Yen J, Yen C, Chen C, Chen C. The association between internet addiction and psychiatric disorder a review of the literature. *J Eur Psych* 2012; 27:1-8.
10. Lee M, Jung I. Comparisons of temperament and character between problematic Internet users and problematic drug users in Korean adolescents. *J Psych* 2012; 2:228-34.
11. Lee BW, Stapinski LA. Seeking safety on the internet relationship between social anxiety and problematic internet use. *J Anx Dis* 2012; 26:197-205.
12. Tahiroglu AY, Celik GG, Uzel M, Ozcan N, Avci A. Internet use among Turkish adolescents. *J Cyberpsychol Behav* 2008; 11:537-43.
13. Weinstein A, Feder LC, Rosenberg KP, Dannon P. Internet addiction disorder overview and controversies. 1th ed. *Behavior Add Sandiego USA Acad Publication*. 2014; P.114.
14. Khosrojerdi M. [The study of internet addiction in adolescents]. *J Rahbord Quart* 2009; 53:213-5. (Persian)
15. Jun W. An analysis work on correlation of internet addiction and school age group. *J Clust Comput* 2017; 20:879-82.
16. Soltani M, Foadvand A, Fathi A. [The relationship between identity and sensation seeking with internet addiction]. *J Behav Sci* 2010; 4:191-7. (Persian)
17. Alkan F, Eerdem E. The effect of elective courses on candidate teachers level of social skills. *J Proced Soc Behav Sci* 2011; 15:3451-5.
18. Jalali J, Jalali M, Jalali M. The effect of exercise on psychomotor skills and social adjustment of 8-9 years old children in Tehran. *Master Thesis Psychol Uni Tarbiat Modares* 2007.
19. Hosseini SM. [Social skills]. *Aramesh J Sci* 2007; 22:48-57. (Persian)
20. Nooranipour R. [The study of addiction causes and effective counseling methods]. *J Add Stud* 2004; 2:13-53. (Persian)
21. Saheb al Zamani M, Fesharaki M, Abdollahi Monfared Z. [The relationship between life style and self-esteem in female high schools on Tehran]. *J Med Sci Islam Azad Uni* 2010; 20:45-51. (Persian)
22. Duncan L, Hall CR, Wilson POJ. Exercise motivation a cross sectional analysis examining its relationships with frequency intensity and duration of exercise. *Int J Behav Nu Tr Phy* 2010; 7:7.
23. Nematollahi Kh, Mokhtari K. Comparison of lifestyle and addiction to internet among graduate and post graduate female students with a Bachelor degree of psychology in Islamic Azad University of Marvdasht educational sciences faculty. *First Nation Con Sustain Dev Edu Psychol Soc Cult Stud* 2014; Shiraz, Iran.
24. Abolghasemi A, Pourkord M, Narimani M. [The relationship between social skills and self-efficacy with tendency to use drugs in adolescents]. *J Sabzevar Uni Med Sci Health Serv* 2009; 16:181-8. (Persian)
25. Iskender M, Akin A. social self - efficacy, academic locus of control internet addiction. *J Comput Edu* 2010; 54:1101-6.
26. Odaci HC, clik CB. Who are problematic Internet users? An investigation of the correlations between problematic Internet use and shyness loneliness, narcissism aggression and self-perception. *J Comput Hum Behav* 2013; 29: 2382-7.
27. Dowran B, Azadfallah P, Ejehee J. [Investigating the relationship between computer games and social skills of adolescents]. *J Psychol* 2002; 6:1. (Persian)
28. Najafi H. [The effect of information technology on students educational achievement]. *J Peik Nour* 2008; 63:82-93. (Persian)

29. Lali M, Abedi A, Kajbaf MB. [Construction and validation of the life style questionnaire LSQ]. J Psychol Res 2012; 15:1. (Persian)
30. Bahri N, Sadegh Moghadam L, Khodadost L, Mohammadzadeh Y,

Banafsheh E. [Internet addiction status and its relation with students general health at Gonabad medical University]. J Mod Care 2011; 8:166-73. (Persian)

Explaining the Relationship between Different Types of Social Skills, Self-efficacy, Lifestyle, and Internet Addiction Disorder (IAD) among High School Athlete Students of Ilam Province

M Hamidi¹, M Jalalifarahani¹, Rajabi H², F yousefjamal^{2*}

(Received: January 29, 2018)

Accepted: June 2, 2017)

Abstract

Introduction: Internet addiction disorder (IAD) is a socio-psychological disorder which includes a behavioral attachment to the Internet and its pathological and compulsive use. This research intends to explain the interrelationship between different types of social skills, self-efficacy, lifestyle, and IAD among high school athlete students.

Materials & methods: Considering the objective, this research was practical and qualitative. A sample consisted of 129 high school athlete students in second term of the educational year of 95-96 in Ilam province were selected and randomized through multistage stratified sampling. Data gathering was carried out using the following scales: General Self-Efficacy Scale (GSE), Teenage Inventory of Social Skills (TISS), Lifestyle Questionnaire (LSQ), and Internet Addiction Test (IAT). Data analysis was carried out using SPSS

19 and smart PLS3 applications, respectively.

Findings: According to the results, the high school athlete students' social skills grade of Ilam province was 126.98, GSE 63.51, LSQ 273.51, and IAT 45.88. At 95% Certainty level, life style moderated the relationship between athlete students' GSE and their IAT.

Discussion & conclusions: Based on the results of the current study, in the relationship between high school athlete students' Self-efficacy and Internet addiction, lifestyle acted as a moderator and it is necessary to interfere so that one can keep and improve lifestyle and strengthen self-efficacy among students in order to prevent internet addiction with effective training.

Keywords: Cognitive characteristics, Internet addiction, Athlete students

1. Sport Management Group, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Tehran University, Tehran, Iran

2. Sport Management Group, Kish International Campus, Tehran University, Kish, Iran

* Corresponding author Email: f.yousefjamal@yahoo.com